

Ekonomipriset 2015

Kungl. Vetenskapsakademien har beslutat utdela Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2015 till

Angus Deaton

Princeton University, NJ, USA

”för hans analys av konsumtion, fattigdom och välfärd”

Konsumtion i stort och smått

För att utforma en ekonomisk politik som ökar välfärden och minskar fattigdomen måste vi förstå individernas konsumtionsval. **Angus Deaton** har mer än någon annan bidragit till en sådan förståelse. Genom att belysa sambanden mellan de enskilda individernas val och utfallen för hela samhället har hans arbeten hjälpt till att stöpa om forskningen inom mikroekonomi, makroekonomi och utvecklingsekonomi.

Deatons prisbelönta forskning handlar om tre centrala frågor:

Hur fördelar konsumenterna sina utgifter på olika varor?
Svaret på frågan är inte bara nödvändigt för att förklara och förutspå olika konsumtionsmönster. Det behövs också för att utvärdera hur olika reformer, som ändringar i skatter och avgifter, påverkar välfärden för olika grupper i samhället. I sina tidiga arbeten från åren kring 1980 utvecklade Deaton det Nästan Ideala Efterfrågesystemet – en flexibel men ändå enkel modell för att analysera hur konsumtionen av varje vara beror på priset på alla varor och på individernas inkomster. Systemet och dess senare modifieringar är idag standardverktyg inom såväl akademisk forskning som praktisk granskning av politik.

Hur mycket av samhällets totala inkomster konsumeras, och hur mycket sparas? För att klarlägga konjunkturutveckling och kapitalbildning måste man förstå hur inkomster och konsumtion samvarierar över tiden. Under åren kring 1990 visade Deaton att gängse teorier inte kunde förklara verklighetens samband om man utgick från samhällets

totala konsumtion och totala inkomst. I stället borde man summera hur enskilda individer anpassar sin konsumtion till sina egna inkomster, vilka fluktuerar helt annorlunda än samhällets totala inkomst. Denna forskning klargjorde varför analys av individdata är en nyckel till att reda ut observerade mönster i aggregerade data, en insikt som sedan dess blivit allmänt accepterad i modern makroekonomisk forskning.

Hur kan vi på bästa sätt mäta och analysera välfärd och fattigdom? Under de senaste decennierna har Deaton visat hur data för enskilda hushålls konsumtion kan användas för att klarlägga mekanismerna bakom ekonomisk utveckling. Han har upptäckt viktiga fallgropar när man jämför graden av fattigdom – över tiden och mellan länder. Han har också gett prov på hur en finurlig användning av hushållsdata kan belysa konkreta frågor, som sambanden mellan inkomst och kaloriintag och förekomsten av könsdiskriminering inom familjen. Deatons tonvikt på hushållsdata har bidragit till att omforma utvecklingsökonomi, från ett teoretiskt forskningsområde baserat på aggregerade data till ett empiriskt område baserat på detaljerade individuella data.

Angus Deaton, brittisk och amerikansk medborgare. Född 1945 (69 år) i Edinburgh, Storbritannien. Fil.dr 1974 vid University of Cambridge, Storbritannien. Professor of Economics and International Affairs, Princeton University, NJ, USA, sedan 1983.

<http://scholar.princeton.edu/deaton>

Prissumma: 8 miljoner svenska kronor

Mer information: <http://kva.se>, <http://nobelprize.org>

Kontaktpersoner: Hans Reuterskiöld, pressansvarig, 08-673 95 44, 070-673 96 50, hans.reuterskiold@kva.se

Jakob Svensson, ledamot av Kommittén för priset i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne, 08-16 30 60, 070-177 67 17, jakob.svensson@iies.su.se

Kungl. Vetenskapsakademien, stiftad år 1739, är en oberoende organisation som har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället. Akademien tar särskilt ansvar för naturvetenskap och matematik, men strävar efter att öka utbytet mellan olika discipliner.